

Ansökan om essästöd från Västra Götalandsregionen

Sökande: Stina Otterberg, tidskriften Dixikon

Kort beskrivning av projektet: *Hagar Olsson och kritik på recept*

Under några årtionden under 1900-talet fanns en stark gemenskap över Östersjön mellan det rikssvenska och det finlandssvenska. Jag vill närma mig denna kulturella trafik över Östersjön genom att ställa en enskild kritiker i fokus: Hagar Olsson.

Jag betraktar henne som en av de viktigaste intellektuella i sin tid – inte bara i kraft av hennes egna skrifter, utan som en centralgestalt i olika kretsar på båda sidor om landsgränsen. Hon är lika viktig för det finlandssvenska modernistiska avantgardet som för kvinnorna på Fogelstad. Ändå refereras det sällan till Hagar Olsson i dag.

I min essä vill jag ringa in hennes kritiska författarskap utifrån några enkla frågor. Hur läser hon? Hur skriver hon? Vad strider hon för? Vad lämnar hon därhän? Hur ser spåren efter henne ut i Sverige och i Finland?

Under vintern och våren 2015 har kritiken och dess villkor än en gång debatterats i media. Men det historiska perspektivet på kritiken blir sällan genomlyst i sådana typer av diskussioner. Det är förklarligt och handlar bland annat om spaltutrymme. Men samtidigt behövs det historiska perspektivet för att ge en djupare förståelse av kritiken i dag – inte minst av dess nya, digitala former. Därför är det intressant att diskutera kritikens väsen och funktioner just i Dixikon som ju enbart finns på nätet. Därigenom kan tidskriften också ge det utrymme som krävs för en längre essä, i detta fall tänkt i flera delar.

Att mitt val fallit just på Hagar Olsson beror på att hon på ett avgörande sätt skiljer sig från kritiker av i dag. Det har slagit mig hur *föreskrivande* hennes kritik är. Annars brukar man lite schablonartat uppfatta kritikern som läsare: alltså någon som kommer efteråt och reagerar. Hagar Olsson agerar mer som en förbedjare, en visionär som drar upp linjer – och författarna tycks följa henne. Hon skriver en kritik i konditionalis: en kritik som handlar om hur litteraturen *skulle kunna vara*, inte hur den *är*. Därför kallar jag mitt essäprojekt för ”Hagar Olsson och kritik på recept”.

Projektet utformas som en essä i flera delar. Den uppehåller sig kring Hagar Olsson, litteraturkritiken och den svenskspråkiga gemenskapen mellan Sverige och Finland.

Essän publiceras i tidskriften Dixikon.

CV Stina Otterberg

Examina

- Fil. mag. (1999, litteraturvetenskap, franska, journalistik), Göteborgs universitet.
- Doktorsexamen (2010, litteraturvetenskap, *Klädd i sitt språk: kritikern Olof Lagercrantz*), Göteborgs universitet.

Böcker

- *Klädd i sitt språk. Kritikern Olof Lagercrantz*, doktorsavhandling, Ellerströms, 2010.
- [Utg.] Olof Lagercrantz, *Vid sidan av. Möten med författare från fyrtioital till sjuttioital*, W&W, 2011.
- *Älska, dricka, sjunga, leva, dö. En essä om Erik Axel Karlfeldt*, W&W, 2014.

Digital publicering

- *Madonnan och gycklaren. En ljudessä om litteratur och ordkonst*, Teg Publishing & Kultur i Väst, 2014, www.madonnanochgycklaren.se (endast digitalt format)

Kritik, journalistik och föreläsningsverksamhet

- Sedan 2011 kritiker i *Dagens Nyheter*. Lämnade på eget initiativ min anställning på Göteborgs universitet juni 2014 och arbetar sedan dess som frilanskritiker på heltid med DN som huvudsaklig uppdragsgivare. Medverkar också i *Dixikon*, *Respons*, *Nordisk Tidskrift* m.fl publikationer samt med redaktionella uppdrag för Litteraturbanken.se

Mellan 1998 och 2009 verksam som recensent och kulturskribent i bl.a. *Bonniers Litterära Magasin*, *Arbetarbladet*, *Metro* och *Svenska Dagbladet*.

- Skrivit ett antal vetenskapliga artiklar dels om mitt huvudintresse litteraturkritik men också om fransk rappmusik och H.C. Andersens författarskap.
- Återkommande föreläsningsverksamhet i olika sammanhang (skola, bibliotek, föreningsverksamhet, universitet).

Bland framträdanden innevarande år kan nämnas Klassikerprat om Karlfeldt på Stadsbiblioteket Göteborg 2/2; inledningsanförande på litteraturfestivalen Textival i Göteborg 27/3; kommande Bokmässeseminarium om "Essäns renässans" med Eric Schüldt och Horace Engdahl; ansvarig för delen "Litteratur" under planerad utbildnings för Göteborgs kulturpolitiker och –tjänstemän hösten 2015 (<http://www.kulturivast.se/kalendarium/kurser-fortbildningar/allt-du-behover-veta-om-konstarterna-0>); föredrag om Olof Thunman och Erik Axel Karlfeldt, Knivsta bibliotek 16/10.

- Bland framträdanden och föreläsningar tillgängliga på nätet kan nämnas Kunskapskanalens *En bok en författare* (<http://www.ur.se/Produkter/162327-En-bok-en-forfattare-Stina-Otterberg>); Axess-tv *Veckans bok* (om Erik Axel Karlfeldt-essän) <http://www.axess.se/tv/vodplayer.aspx?vod=1146>; föreläsning på Retorikcentrum i Göteborg (<http://www.retorikcentrum.hum.gu.se/tidigare-program/stina-otterberg/>).

Juryarbete

- DN:s kritikerpris Lagercrantzen, 2011–
- Det skönlitterära Augustpriset, 2014
- Svenska humanistiska förbundets prisjury, 2012–

Tidigare anställningar

- Vikarierande kulturredaktör i *Arbetsbladet* under två perioder 1999 och 2000. Frilansande kulturjournalist och litteraturkritiker för bl. a. *Arbetsbladet*, BLM, SvD, Metro 1998–2009.
- Doktorandtjänst från 2003 till och med 2009. Föräldraledig med två barn födda 2003 och 2005, sammanlagt tre år heltid.
- Redaktör i VR-projektet ”Svensk Prosafiktion 1800–1900” 2009–2013, ett systerprojekt till Litteraturbanken.se, avrapporterad mars 2013, webbplats <http://spf1800-1900.se>.
- Universitetslektor och forskare vid inst. för litteratur, idéhistoria och religion 2010–2014.

Större arbetsstipendier och utlandsvistelser (urval)

- NorFA, en termins doktorandstudier vid Københavns Universitet, Inst. for Nordisk Filologi, 2001
- Ridderstads stiftelse för historisk grafisk forskning, ettårigt doktorandstipendium 2002
- Svenska Institutet/Deutscher Akademischer Austauschdienst, vistelsestipendium för studier vid Goethe-Institut och Institutionen för Skandinavistik i Göttingen, nov–februari 2002–2003
- Kungl. och Hvitfeldtska stiftelsen, ettårigt arbetsstipendium för doktorandstudier, 2009–2010

Stipendier och priser i urval (senaste fem åren)

2010, Svenska Akademien: stipendium ur Stina och Erik Lundbergs fond

2011, Svenska Humanistiska Förbundets pris som går ”till yngre person som utfört lovvärt intellektuellt arbete i sann humanistisk anda”.

2011, Kurt Aspelins pris.

2014, Kulturföreningen Gnistans konststipendium.

Kontaktuppgifter till skribent och tidskrift

Stina Otterberg
Carlandersplatsen 3
412 55 Göteborg
E-post: stina.otterberg@gmail.com
Mobil: 0733-696080

Tidskriften Dixikon
c/o advokat Per Brodén
Box 5243
402 24 Göteborg
Redaktör: Per Brodén
Redaktörens e-post: advokat@perbroden.se
www.dixikon.se
Tidskriftens reg. nummer: 490904-4911
Tidskriften Dixikon finns i Västra Götalandsregionen (Göteborg).
Bankgiro: 5521-6378

Budget

Inköp litteratur: 2 000
Arkivresa Åbo akademi/Hagar Olssons arkiv: 8 000
Två månaders arbete: 40 000
Summa: 50 000

Sökt belopp: 50 000 kronor.